

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 246. szám
1989. október 17., kedd

POLITIKAI NAPILAP

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Javaslat a munkásörtség megszüntetésére

A Minisztertanács hétfői ülésén jelentést hallgatott meg a magyar—csehszlovák és a magyar—osztrák kormányfői tárgyalásokról.

A Minisztertanács konzultációt folytatott időszerű belpolitikai kérdésekről.

A kormány javasolja az Országgyűlésnek a munkásörtség megszüntetését, és ezzel összefüggésben a honvédelemről szóló törvény módosítását.

A Minisztertanács áttekintette a téli időszak energiaellátási helyzetét.

(A szövegről tájékoztatóról lapunk 2. oldalán számolunk be.)

Menekültügyi hivatal

Elsőként csatlakoztunk

A genfi menekültügyi egyezmény szellemében október 15-től a Belügyminisztérium Menekültügyi Hivatala jár el a menekültek hazánkba érkezésének ügyében — közölte Gál Zoltán, belügyminisztériumi államtitkár hétfői sajtótájékoztatóján. Emlékeztetett arra, hogy hazánk ez év tavaszán csatlakozott a konvencióhoz. Mint mondta, a magyar kormány magára nézve kötelezőnek tekinti azokat az értékeket, amelyek az emberi jogok tiszteletben tartását jelentik.

Gál Zoltán elmondta, hogy jelenleg 22 583 Romániából érkezett menekült tartózkodik hazánkban. Közülük 17 788-an magyar, 3498-an román, 1267-en pedig német nemzetiségűek. Az elmúlt év január elseje óta több mint 28 ezren érkeztek Romániából, s közel 26 ezren kaptak tartózkodási engedélyt. Ez idő alatt harmadik országba 2500-an távoztak, míg saját elhatározásból 528-an visszatértek Romániába, 2500-at pedig a magyar hatóságok irányítottak vissza. Az államtitkár hangsúlyozta: a magyar kormány változatlanul az a törekvése, hogy minden nemzeti kisebbség a szülőföldjén gyakorolhassa emberi jogait.

Az államtitkár szövegéből is, hogy az október 15-én életbe lépett törvényerőre vonatkozó elismert személyek jogállásáról, valamint a Minisztertanács rendelethez a menekülteként való elismeréséről, ideiglenes szabályozásnak tekinthető. Jövőre, a tapasztalatok birtokában, erről törvényszintű szabályozást kívánnak alkotni. Elmondta azt is, hogy a magyar nemzetiségű menekültekkel nem kívánunk különbséget tenni, de azt mindenképp figyelembe kell venni, hogy ők mégis más körülmények között kerültek hazánkba, mint például a magyar állampolgárságot, módosítani kell a magyar—román állampolgársági egyezményt. Ha a magyar kormány ez a törekvése nem sikerül, akkor fel kell mondanunk az egyezményt.

Az államtitkár rámutatott: a hivatalosan is menekültnak nyilvánítt személyeket néhány kivételtől eltekintve megilletik majd a magyar állampolgárok jogai. A menekültek azonban nem kapnak választójogot, s nem vonatkodhatnak rájuk a hádkötelezettség, s nem tölthetnek be olyan tisztségeket, amelyekhez a magyar állampolgárság szükséges. (MTI)

Népszavazás?

A kampány folytatódik

A Szabad Demokraták Szövetsége már több mint 100 ezer aláírást gyűjtött össze annak érdekében, hogy az állampolgárok népszavazáson nyilváníthassanak véleményt a munkásörsegről, a munkahelyi pártszerveződésekről, az MSZMP, illetve annak jogutódjának vagyonával való nyilvános elszámoltatásról, valamint a köztársasági elnök megválasztásának időpontjáról. Haraszi Miklós az MTI érdeklődésére elmondta, hogy újabb 50 ezer aláírást adtak át a Parlament elnökének. Hozzáteszte még: ezután is folytatják az aláírásgyűjtési kampányt.

A Belügyminisztérium választási irodájának vezetője, Csiba Tibor elmondta, hogy 100 ezer aláírás esetén az Országgyűlés köteles elrendelni a népszavazást. Az aláírásokat a Parlamentnek 8 napon belül kell megküldeni a népszavazás választási elnökségnek, s annak 30 nap áll rendelkezésére, hogy megvizsgálja az aláírások hitelességét. Ezt követően az Országgyűlésnek a benyújtást követő legközelebbi ülésén kell döntenie a népszavazás elrendeléséről, s a lebonyolítására 3 hónapon belül kell sort kerítenie. Ennek részleteiről azonban egyelőre korai lenne beszélni, mert a népszavazásról szóló törvény úgy rendelkezik, hogy a népszavazás lebonyolításánál a választójogi törvény irányadó, ez azonban csak most kerül a Parlament elé. Annyi azonban bizonyos, hogy a népszavazás akkor érvényes és eredményes, ha a választásra jogosult állampolgárok több mint a fele érvényesen szavaz, illetve több mint a fele azonos választ ad a megfogalmazott kérdésekre.

Őszidő Zsombón

Az őszi Nap felhőfoltok közül nézett le a falura aznap, amikor Zsombón jártam. Meleg és fényességet, didérgést és borongást változtatott, jeleként az őszidőnek. S mintegy szimbólumként ama másik őszidőnek, az idős kornak, aminek itteni jellemzőivel ismerkedni jöttem.

A Szegedről kirajzók felkapott településhelyén, a város körüli villanegyedre emlékeztető többszintes új házak között mintha csak az „ófalu” jött volna velem szemben: fekete fejkendős, garabolyos idős asszony. Míg azt hitte útbaigazítandó idegen vagyok, barátságosan adta a szót, mikor kiderült, hogy öfelé tapogatom az utat, zárkóztató vált.

— Nincsen énrajtam újság-bavaló. Magamban élek, de még mindent győzők. Nem szorulok se pénzre, se gondozásra.

— S ha szorulna, mondaná? Lenne kinek?

— Lenne hát, vannak gyerekeim — siet a válaszal. Aztán elnéz mellettem s lassan hozzátesszi: — De nem mondanám, míg végképp le nem esek lábrol. Megvan a maguk baja, maguk élete.

„Kevés is elég...”

Vontattam beszélgetésünk a gyerekek életétől gyorsul, hogy mire jutottak, azt a mama szívesen sorolja. Hogy ő mire jut?

— Nem szöbeszédre való. Majd elrendezi a sors. Látja, nincs még gondom. A hetven évemmel is elballagtam most is az új boltba. Egy óra nyitották. Kíváncsi voltam rá, mi van benne. Bár nekem már kevés is elég.

A többi zsombói idős embernek vajon elég-e, és mennyi az a kevés. Firtatom a tanácsnál. Faragó M. Vilmos tanácselnök és Illés Zoltánné, a szociálpolitika felelőse — s mint kiderült annak emberséges szándékú, mindenben segítőkész „mindene” — adatokat sorol:

A falu 2 ezer 170 fős lakosságából 529 a nyugdíjas korosztályú idős ember, közülük 94 él egyedül, 54 tányán. Egyre többen nehezedő helyzetben: pénzbeli segélyre is, gondozásra is szorulva. A tavalyi 230 ezer helyett idén 340 ezer forintot tud adni a tanács segélyek-re. Úgymond hivatalból utal-

tak pénzt ebben az évben mintegy hatvan embernek; az öt-hat alkalommal juttatott eseti segély év végére összesen 8—10 ezer forint is lehet. „Naprakészen” ismerik a rászoruló helyzetét — jelzik a tanács tagok, a gondozási központ és a tanács dolgozói, az orvosok és asszisztenseik, sőt a postás meg a szomszédok is. Illésné mondja:

— Jók itt az emberek. Számon tartják egymást, jelzik a gondokat. Ebben nem adunk a formáságokra, nincs ügyfélfogadási idő, bárki bármikor megtalál.

Megtalálni az igazságot

Mástól tudom, hogy keresik is a „Rózsikát” sűrűn — s mindenféleképp. Akár vásárnapi ebéd főzés közben is.

— Van, mikor nehéz ez a munka. A jogszabályok igazságtalanságait nehéz szível magyarázza az ember az öregeknek. A mostani segélyezési forma rossz. Kap, aki kér. És aki nem kér? Rá lehet erőltetni? És kire mennyit? Higgye el, nagyon nehéz megtalálni az igazságot. És nehéz együtt kezelni az emberi problémákat. A tapintatos, igazságos megközelítések sok fejtörést okoznak.

Ez nem nyolcórás hivatali munka. Biztos vagyok benne, hogy Illés Zoltánné haza is viszi a gondokat, a töprengést; élethivatászerűen végzi ezt a tevékenységet. Ami persze nem mindig hálás és nem túl látványos: de alapvetően fontos ahhoz, hogy a községben az emberek közérzete jó legyen. Amire ebben a faluban hagyományosan törekedtek az utóbbi években.

Legutóbb például azzal, hogy közadakozással, közmunkával átépítik a régi orvosi rendelőt — az idősök klubjává, gondozási központtá. Az idén új funkciót kapott, szépen felújított épület,

pázsitos, fás, bokros, virágos udvarán egy Lada Nivát kerülünk.

— Ezzel visznek naponta tizennyolc ebédet a külterületre, a tanyaakra, hozzák el a vendéglőből a klubban étkező tizenhat öreg ételt és a házakhoz vitt nyolc adagot — világosít fel Illésné, míg belépünk a gondozási központba.

Megcsap a meleg, szemnyugtató tisztaság. Az előszobai fogaokon „öreges” kabátok, alattuk a földön szatyrok, kosarak. Az épület bal oldali szárnya „személytelen” — világiaknak szánt pihenőszobában három új heverő, kényelmes fotelok, látszik rajtuk, hogy nemigen használják őket. A mellette lévő csempezett, zuhanyozós fürdőszoba fregoliján mutatkozik csak némi jele a hétköznapiaknak: kockás flanelingek, fekete szoknya szárad.

— A gondozónők itt mosnak, vasalnak az idősekre, fürdethetik is őket — sorolja Zetkóné Ujvári Zsuzsanna, a vezető. — A saját otthonukban való gondozásra tartanak igényt többen. De most tizenhatan járnak, reggel 9-10 óra körül jönnek, de kettő után már megy is a többségük haza. Tudja, tesznek-vesznek még a portájukon.

Egymáshoz húzódba

A nők pihenőszobájában a vetett ágyakon látszik, van aki itt ledől. Delelőtt tizkor — amikor ott jártam — nem heverésztek. Az ebédő asztalainál üldögéltek, beszélgettek.

— A társaság kedvéért. Együtt jobban men az idő — hallom a magyarzatot. — Néha nézzük a tévét is. Meg emlegetjük, hogy volt régen.

A legnagyobb közös helyiség végében hatan „verik a blattot”. A szelid karttyázókat a tálaló ajtajából kedvelt gondozónőjük, Veronka figyeli jóindulattal: — Jó, hogy így összeférnek. Egyre inkább összejönnek, jó nyugodt a hangulat. Kibeszélhetik itt magukat.

— Hetente jön az orvos. Az ügyeik intézésében is segítünk — teszi hozzá Zsuzsika.

— Es önöknek milyen segítség kellene?

— Most éppen jó lenne találni valami járművet, amivel Üllésre átvinnék a klubosokat látogatóba. A hosszabb téli napokra nem ártana talán, ha a kultúrházzal közösen tudnánk programokat biztosítani a kisöregjeinknek. A területi ellátást csak úgy lehetne jobbá tenni, ha lenne még egy gondozónőnk. Akkor nem kellene mindig rohanni, több idő jutna az emberekre.

A lelki törődésre terelődik a szó, hosszasan. Az őszidő melegséget árasztó emberi jó szóra. A magányosság problémáira, az idős kori szorongásokra. Amiknek feloldásáért minden itt dolgozó tenni próbál nap nap után.

— Nehéz?

— Csak az tudja, aki benne van.

Ráadásul köti őket a jogszabályok sokasága, akadályozza az érdemi munkát a sok adminisztráció. Segíti viszont sok önzetlen ember — tiszteletdíj nélkül is.

S mindentől érzi talán olyannak az ember az őszidőt Zsombón, hogy a borongáson és a didérgésen áttörni képesek a fény és a melegség sugarai.

Cs. Gát László

Szabó Magdolna

Botránykeltés a Szeged SC-nél

Kik a levél írói?

Lapunkban október hatodikán számoltunk be a Szeged SC elnökségi ülése alapján az egyesület gazdasági helyzetéről. Akkor, a vezetők elmondták, hogy biztató a jövő elé néz a klub, s egyik „szakosztályt sem fenyegeti a megszüntetés réme. Mint közzé tették, a vállalkozások jó úton haladnak, hiszen az első félévben a nyereség tisztán 5,7 millió forint volt, amit a szakosztályok támogatására fordítanak.

Ezután meglepődve olvastam a Sport Plusz 42. számában, hogy újabb visszaélések vannak az egyesületben. Legalábbis ezt tükrözi az a névtelen levél, melyet a fogalmazó(k) „Szeged SC sportolók és edzőjük” aláírással juttattak el a sportlaphoz. A magukat csak homályosan megnevezők a következő sorokkal kezdték dolgozatukat: „...A városi sportegyesületnél (Szeged, Dózsa u. 2.) különböző gazdasági tevé-

kenységet folytatnak úgy, hogy sportterdek álcája mögött bizonyos egyesületi személyek és a kapcsolataik révén közreműködők a fő haszonélvezők. A vezetési módszerek pedig enyhén szólva diktatórikusak, és nem fair-ek. Az ügyvezető elnök és a vállalkozásokban közreműködő élősök, a KISZ és az MSZMP említenek elvezték (élvezik) a korrupciós tanács vezetői támogatását, így megszokták és megtanulták, hogy szinte mindent csinálhatnak a legkisebb veszély nélkül.” A továbbiakban a levélben felsorolják az állítólagos szabálytalanságokat, melyek igazságtartamát nem feladatunk eldönteni, ám igyekeztünk kideríteni, vajon kik lehetnek azok, akik ezt a levelet megírták. Minden szakosztályból megkerestünk valakit, azzal a kérdéssel, hogy foglalkoztak-e a névtelen bejelentés-

szélén a levélből nem derül ki, hogy mi is a probléma. Trényi Imre az adóhivatal ipari osztályának főelőadója, az atlétikai szakosztály igazgatója kijelentette: „Beosztásomnál fogva mindennapos kapcsolatban vagyok a Szeged SC gazdasági munkatársaival, s csak annyit mondhatok, hogy sterilen, korrektül dolgoznak!” A fent említettek szerint, nem a sportolók írták a levelet, legalábbis az elbeszélések során — melyet Zádori Gyula labdarúgó szakosztályvezető összegez majd, és küld el a Sport Pluszhoz — senki nem vállalta magára.

Mi is vizsgáljuk az ügyet, de minden bizonnyal a gazdasági rendszert sem hagyja szó nélkül.” A megyei rendőrkapitányság, népgazdasági és társadalmi-, tulajdonvédelmi osztályvezetője, Róth Imre azt a felvilágosítást adta, hogy az ominózus levél már szeptember 22-én birtokukban volt, de azt átküldték a városi sporthivatalhoz, ahonnan csütörtökön az a válasz érkezett, hogy nem illetékesek az ügy kivizsgálására. Így a továbbiakban a gazdasági rendszert foglalkozik a bejelentéssel, de csak a megfélemlítettek között, hisz nyomozás nem indulhat. A névtelen levelet tartalmazó dossziét pedig november 10-én zárják le.

„Olyan információk vannak a levélben, — nyilatkozta Szél János egyesületi elnök — melyekhez sportolók, edzők nem juthatnak hozzá. Csak az ügyvezetésen belüli személyről lehet szó.

Cs. Gát László